

TS/BNS/07-043

27 Eylül 2007

**AVRUPA BİRLİĞİ MÜZAKERELERİ
“TRANS-AVRUPA AĞLARI” FASLI İLE İLGİLİ
TÜSİAD MÜZAKERE POZİSYON BELGESİ**

1. Genel Tutum:

Trans Avrupa Şebekeleri faslı Trans-Avrupa Ağlarının geliştirilmesine ilişkin Topluluk yönlendirici ilkeler ile ortak çıkarlara yönelik projeler geliştirilmesi için destek tedbirleri de dahil olmak üzere, ulaştırma, iletişim ve enerji altyapıları alanındaki Trans-Avrupa Ağları politikasını içermektedir. Trans-Avrupa Ağlarının kurulması ve geliştirilmesi ile ulusal ağların uygun bir şekilde birbirlerine bağlanması ve birlikte işlerliğinin teşviki, iç pazarların avantajlarından tam olarak yararlanabilmeyi, ekonomik büyümeye katkıda bulunmayı ve Avrupa Birliği içerisinde istihdam yaratmayı amaçlamaktadır.

Enerji ağları, AB yararına olan ve bir yandan ikmalin garanti altına alınmasını güçlendirirken diğer yandan elektrik ve gaz pazarlarında rekabeti attırmayı da amaçlayan elektrik ve gaz iletimi altyapısı fizibilite projelerini finanse etmektedir. Çevrenin korunması, AB'nin Trans-Avrupa ağlarının geliştirilmesi politikasının ayrılmaz bir parçasını teşkil etmektedir.

Dünyanın ham petrol rezervlerinin % 73'ü ve doğal gaz rezervlerinin %72'si Türkiye'nin çevresindeki Hazar, Rusya Federasyonu ve Ortadoğu'da yer almaktadır. Türkiye'nin gaz ve petrol zengini Hazar ve Ortadoğu ülkelerinin ortasındaki jeostratejik pozisyonu ülkeyi bölgenin enerji üssü olabilmesi için ideal bir aday konumuna getirmektedir.

Türkiye, enerji üssü olmak için jeostratejik konumunun yanısıra, artan iç talebini karşılamak ve Avrupa ve dünya pazarlarına açılan etkin bir koridor olabilmek için Bakü-Ceyhan, Şah Denizi, Nabucco, Güney Avrupa Gaz Ringi, Arap Doğalgaz Hattı gibi belirli projeler de başlatmıştır.

AB ile Türkiye arasında Trans Avrupa Şebekeleri faslının tanıtıcı ve ayrıntılı tarama toplantıları 30 Haziran 2006 ve 29 Eylül 2006 tarihlerinde tamamlanmıştır.

2. Müktesebata Uyum

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan 2005 ve 2006 yılı İlerleme Raporları, 27-28 Mart 2006 ve 4-5 Mayıs 2006 tarihlerinde yapılan tanıtıcı ve ayrıntılı tarama toplantıları, Katılım Ortaklığı Belgesi ve Türkiye'nin 2003 yılı Ulusal Programı göz önüne alındığında Türkiye'de bu alanda yapılan çalışmalar ve eksiklikler olarak aşağıdaki konular öne çıkmaktadır:

- Ulaştırma ağıları konusunda Kasım 2006'ya kadar bitirilmesi öngörülen ulaştırma altyapı ihtiyaçları değerlendirmesi çalışması (TINA Türkiye), henüz tamamlanmamıştır.
- “TEN-T” ile aynı özellikleri taşıyan muhtemel ulaşım ağlarının belirlenmesi için Türkiye'nin güvenilir ve yüksek kalitede trafik öngörülleri sunması gerekmektedir. Bahse konu değerlendirmenin tamamlanması için gereken sınıflandırılmış ulaşım verileri eksikliği bulunmaktadır.
- Türkiye hali hazırda başlıca Trans-Avrupa ulaştırma ağlarının komşu ülkelere genişletilmesine ilişkin Yüksek Düzeyli Grup toplantılarına katılmaktadır. 2006 İlerleme Raporu'nda Türkiye'nin grubun tavsiyelerini uygulamasının beklendiği belirtilmiştir.
- Türkiye Avrupa elektrik ağına bağlanmak amacıyla Babaeski-Filippi arasında 2006 yılının sonunda işleme geçmesi beklenen hattın inşasının geciktiğine dikkat çekilmektedir.
- Türkiye'nin Elektrik İletimi Koordinasyonu için Birlik (UCTE)'ye bir başka bağlantı sağlayacak olan Bulgaristan ile iki 400 kVlık fiziki bağlantı yapılması projesine başlanmıştır. UCTE ile paralel işletim için teknik çalışmalar devam etmektedir.
- Türkiye-Yunanistan Arasında daha sonra İtalya'nın da katılması beklenen Doğu Avrupa Gaz Ringi projesinin çalışmalarına 2005 Temmuz'unda başlanmıştır.
- Türkiye, Bulgaristan, Romanya, Macaristan üzerinden Avusturya'ya uzanacak olan Nabucco doğalgaz projesi Avrupa'nın öncelikli projelerindendir. 2006 İlerleme Raporu'nda Türkiye'nin Nabucco projesin, destekleyen gayretlerini sürdürmesi temenni edilmektedir.
- Türkiye ayrıca enerji arz güvenliğini sağlamak amacıyla Suriye, Irak ve Mısır ile Arap Doğalgaz Hattı oluşturmak üzere görüşmelerini sürdürmektedir. Türkiye ile Mısır Arasında 15 Şubat 2006 tarihinde Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.

Öncelikli/Hassas Konularda Uyum Sürecine ilişkin TÜSİAD görüşleri:

Türkiye'nin ülkenin büyüme stratejisi ile paralel bir şekilde enerji sektörünün sürdürülebilir gelişimini sağlayacak bir enerji stratejisine ihtiyacı vardır. Arz güvenliğinin, rekabetin, yenilenebilir enerji kaynaklarının göz önüne alınarak Trans Avrupa şebekeleri için somut planlar yapılmasının zamanı gelmiştir. Özellikle Enerji Sektöründe 1998'de yayınlanan “21. Yüzyıla Girerken Türkiye'nin Enerji Stratejisinin Değerlendirilmesi” başlıklı TÜSİAD raporundan beri ifade edildiği üzere kamu sektörünün enerji arz güvenliğini kendi başına sağlaması güç olacaktır. Bu tarz projelerde özel sektör katılımının da sağlanacağı ortamın yaratılması şarttır.